

Bidrag til hverandres Erhverv. Landbruget har saaledes givet til den industridrivende og nu skulde det vendes om, Industrien skulde give Tilskud til Landbruget. Ved en Beskyttelse af Landbruget har man ikke tænkt sig en Told, det er gaaet op for de fleste, at det ikke er Bejen, men derimod vil man have Eksportpræmier, altsaa et Tilskud fra Statens Side til de Priser, som Verdensmarkedet sætter paa Landbrugsartiklerne. Det er i saa Fald klart, at selv om den direkte Udbetaling sker fra Statskassen, bliver det dog alle Statterhæderne, der kommer til at give dette Bidrag. Jeg tror, at det ærede Medlem for Horsens vil betakke sig for det. De industridrivende vilde sikkert ikke glæde sig ved de høje Priser paa Landbrugsprodukterne, naar det bliver saaledes, at de selv skulle betale dem, selv om Pengene gaa ud og ind gennem Statskassen. Det ærede Medlem for Horsens fremhævede, at den høje Beskatning i Grunden efter hans Formening var en demokratisk Tanke. Det er underligt nok, at de ærede Medlemmer paa den Side holder saa meget af at putte dette Ord „demokratisk“ ind i deres Betragtninger. Det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Scharling) gjorde det samme gældende, og jeg har tidt hørt ham gøre det. Det kan jo ikke gøre os andre noget, men naar de ellers ikke ville have Navn af Demokrater, hvorfor saa her pynte sig med saadanne laante Fjer? Jeg synes slet ikke, det pynter, men det maa jo nu blive deres Sag. Men det viser sig ogsaa, at de Synspunkter, hvorpaa de ville være demokratiske, i Virkeligheden ikke ere demokratiske. Jeg søgte da paavise det paa et Par Punkter over for det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds, og han tav til det, og jeg tror, det var rigtigt af ham. Jeg tror ikke, der er stort at sige dertil. Forholdet til Demokratiet og Forholdet mellem Kapitalen og Smaahandelen tror jeg, man staar sig bedst ved at lade ligge saa uberørt som muligt. Men det ærede Medlem for Horsens (Wulff) kom, som sagt, ind paa den samme Tankegang forleden, idet han sagde: Naar vi give en ret høj Beskyttelse, kunne baade de veldrebne og uvildige Industrier og ogsaa de smaa klare sig, og det var dog Synd, at de ikke skulde være med. Men dersom vi derimod nedsatte Beskyttelsen, kunde de smaa absolut ikke klare sig, hvorimod de store maaste alligevel klare sig og saa flaa de de smaa ihjel for selv at eksistere. Det kan man nok sige, men jeg føler mig overbevist om, at man slet ikke kan ivellere dette Forhold saaledes, thi saa meget er givet, at den Kamp, der finder Sted

mellem de store og smaa næringsdrivende, mellem Kapital og Arbejde — man kan egentlig sige Kampen mellem det personlige Arbejde over for den ophobede Kapital — kunne vi ikke forebygge. Det fremhævede netop ogsaa det ærede Medlem for Københavns 11te Valgkreds (S. Olsen). Vi kunne afdæmpe den, se at rette noget paa den, men forhindre denne Kamp kunne vi hverken ved Skatter eller Toldforanstaltninger overhovedet, allermindst ved disse. Det er givet, at der er en Vej, ad hvilken vi kunne gøre det, naar vi tage tilstrækkelig haandsaft paa det, nemlig ved en Formue- og Indtægtskat. Det skal jeg ogsaa senere komme til. Det er efter min Mening den eneste Maade, paa hvilken vi kunne gøre noget imod den Kamp, der vil blive ved, saa længe de nuværende Samfundsforhold overhovedet bestaa. Selve det, at vi give Industrierne Beskyttelse, virker jo kun til, at de store Industrier faa endnu større Overvægt over deres smaa Konkurrenter. Deres Kapital forøges blot endnu mere, og deres Udmagt bliver endnu større. De ville have de samme Betingelser for at knuse de smaa Industrier under en høj som under en lav Beskyttelse. Det er jo ogsaa rigtigt, som det ærede Medlem for Horsens (Mergaard) fremhævede i Aftes, at det aldrig kan være vor Opgave at sørge for at opelske Industrier af mangelfuld Natur. Vor Industri har helt andre Betingelser for sin Eksistens end mange andre Erhverv, idet Industrien overhovedet kun med Nytte kan drives som Stortindustri. Det er det karakteristiske for den industrielle Virksomhed, at den maa lægge sig efter den store Masseproduktion. I den Henseende staar den i Mod sætning til mange andre Erhverv, ganske særlig til Landbruget. Efter min Opfattelse — selvfølgelig kunne Opfattelserne dele sig meget paa det Spørgsmaal, men jeg tror, at de fleste ville komme til at holde med mig deri — har Landbruget netop den modsatte Karakter, idet Produktionsdygtigheden ligger ret langt nede. Vi have nylig diskutert det Spørgsmaal under en anden Sag, og det i meget stort Omfang. Jeg tror, at vi da vare tilbøjelige til at lægge den vel langt ned, nemlig paa de smaa Husmandslokker, som Landbodommissionen foreslog. Jeg tror, man maa lægge den et ikke saa lille Trin højere oppe for at finde den virkelig ideale Produktionsoverlegenhed. Det er sikkert, at Produktionsdygtigheden svinder, naar man kommer op til de ret store Forhold, til det højere Landbrug. Vore Herregaarde ere absolut ikke nationaløkonomisk produktive, og det af flere Grunde. De ere det ikke af den Grund,